

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

3 de Summo pontifice sedis apostolicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Ephes. 4. Malach. 2. vnus eius vicarius. ca. saluator de preben. in extra. commun. c. 1. de summo Trin apud Gregor. ca. loquitur. Et cano. penult. 24. q. 1. ca. in apibus. Et ca. Nona. i. 7. q. 1. Caeli omnes vnus vnus motu rapuerit. singulis sub iade proptim motum habentibus: vnus ioter aitra Sol praprius. Et la f hoc corpore physico nostro, membra vni spiritui, vni capiti inferuunt. Erat & laamas sacerdos apud ethnicos, auctore Luitio. sepe. potissi. mum in 30 ubi agit de summo Pontificatu. Et libr. 10. Inter Druidas Gallorum factificulos vnus praterat, qui summam inter eos haberet potestatem. Iulius Cesar. lib. 6. comment. bell. Gall. Er apud ethnicos Francos, erat vnus summus Pontifex, cuius sepe meminit prisca Francorum historia Hunibaldi, & Terentius in prim. c. breuiatit aunalium Francorum.

3 Et apud Hebræos sacerdos magous dicitur כהן גדול cohen gadol. Levit. c. 8. num. 3. 5. Iudith. c. 15. De summo vaog; pontificatu, D. Chrystostomus etiam sic scribit, in illud cap. 21. diui Ioannis, sequere me. Si dixerit aliquis, qualiter iacobus ibronum as. sum sit Hierosolymorum? illud vtiq; dicam, quoniam Christus Petrum in iheronim, aut orbis terrarum magistrum. Quæ etiam refert Theophilus, in cap. 21. diui Ioannis. D. Augustinus, in dictum. cap. 21. diui Ioannis. & Ambrosius, in cap. 5. Luca, super illa verba, sedens Jesus docebat de nauicula. omittam & sciens prudensq; que de apice huius dignitatis scribunt. D. Bernardus, f. li. de consideratione ad Eugenium Papam. & D. Thomas, in 4. Summa cõtra gentiles, Et 2. Sententiarum. dist. 10. c. 11. Indico ita utam Athanasium consignatum literis reliquit. Athanas. epistol. ad solitarios. Romæ sedem esse Apostolicam & potestatum culmen: idque aliquando hostes ecclesie Arriani confessi sunt, eam sedem matrem appellantes, vnde per orbem reliqui missi essent predicatores, vt narrat Sazomeanus, lib. 4. historie Tripartita. cap. 16. Tertullianus quoque, lib. de prescriptio. contra heretic. eam sedem primam dixit, & successisse beato Petro, eamq; precipuam & ad quam solummodo in dubiis fidei esset recurrendum. Victor episcopus Vicenensis, lib. 2. persecutionis Ahrice. ecclesiarum dixit caput: Cyprianus, lib. 1. epistol. Epist. 3. Petri cathedram, ecclesiam principalem, vnde vnitas sacerdotalis orta sit. Existat & in constitutionibus iuris Orientalis a Michaeli Paleologo editis, in 1. lib. iuris Orientalis, in penult. constitutione. qua Michaelis Paleologi est. conuencio per Legatos Orientalis ecclesie missos, ad Romanum summum Pontificem de facienda ecclesie Orientalis cum Occidentali concordia, qua inter alia capitula continetur. Primum, vt in sacrorum voluminibus, hynodidique, Pape cum quatuor aliis Patriarchis merito fieret. Secundo, vt liceret cuius Romam veterem, que curia maior & perfectior esset, appellare. Tertio, vt illi principatus in omnibus deferretur. Et rursus institutum fuisse primum gradum, & successorem ecclesiasticæ præmiæ a beato Petro tradit Tertullianus. lib. 4. epistol. epist. 2. Id ipsum leges apud Abdiam Babyloniam, 1. histor. Apostolic. Nioephoram Calixtum, lib. 2. cap. 3. 5. Eugenium, lib. 2. cap. 1. Egesippum, lib. 3. cap. 3. Epiphanium, tomo 2. l. 1. contra hereses, heresi 27.

5 Quamobrem, f. Pontificatus ipse beneficium dicitur, ca. de malefici. ca. clericos. 1. dist. 1. vbi que in alius, excellentiusque, ca. sacrosanctis. 22. dist. 1. in quo fit potestatis plenitudo dispensandi, potissimum in beneficiorum collationibus. ca. proposuit, de concess. prebend. c. illa, de elect. apud Greg. Clement. pastoralis. §. si. de sententia & re iudic. Qui in eo præcitur, omnia iudicat, & a nullo ipsi iudicatur, nec quidem ab ipsis regibus & Imperatoribus, c. nemo, cap. altiorum c. facta subditorum. Et can. cuncta per mundum. 9. q. 3. vt neque synodis constitutionibus potestas eius videatur coarctari, imo semper excepta, can. significasti reges, de electio. apud Grego. vt potius ledi Apostolicæ crederetur, quam totus mundi adueriant opinio. c. hinc est fides. 14. q. 1. ex D. Hieronymo ad Damasum. Sine huius sum. Pontif. voluntate, nec cogi debent, vel potest legitime occurrere can. nec licuit, can. synodum. c. nullus, ca. concilia. 17. dist. 1. concilia: nec eorum decreta, nisi eodẽ iubente, vbi que terrarum seruari possant. Sicuti prouincia, nisi volente proprio episcopo vel archiepiscopo, in prouincia seruari vel sancti nequeunt. c. 1. Et c. quando quidem. 18. dist. 1. habeatur. Et c. quing. synod. eadem. dist. num. autem Papa sit supra concilium, vnde Duranum de benef. lib. 3. cap. 2. §. 1. de colla. in pragm. sanc.

6 Et si bene ad amantissimæ concilii vniuersalis substantia perpendatur, constabit etiam pertinacibus, illud non posse imperari aut congregari, c. disingeni, de foro compet. contra l. si quis in conscribendo. C. de episc. & clerico. ab alio, quam a summo Pontifice,

non a rege aut ab Imperatore: Etenim concilia ecclesiastica non non possunt nisi per personas ecclesiasticas iniri vel decerni. Episcopi porro vel sacri patres nolent conuenire, neque possent, iubente Imperatore vel rege: cum, quod reges vel Imperatores in clericos imperium non habent, ecclesiasticosve antistites: tam etiam, quod hodie nullus sit Imperator, nec vnquam fuit ab instituta ecclesia, cui per vniversum orbem omnes æque obtemperauerint. Imperant namque sine Cæsare, & preter eius iussu in suos subditos, veluti monarchæ, reges Galliarum, Hispanie, Portugaliz, Angliæ: & in Oriente alii Imperatores & reges, qui Romanorum Cæsarem contentis legibus, suis viuunt. Quamobrem eius subditi antistites, quod Romanus vel alius princeps iubere facile contemnerent, nec vnquam in vnum locum cogi possent. Et rursum, si conuenissent, nec decreta eorum postea vbi que eorum auctoritate seruarentur, vel reciperentur, etsi ius esset principibus statuendi de his, quæ religionis sunt. Quare necessarium fuit vnum esse & solum præselem, ad quem summa totius religionis, & potestas vniuersa in sacra referretur, cui omnes Christiani obtemperant, cuius iussu antistites sacri diuersorum regnorum veniant, conueniant, decernant, & decreta apud se seruati faciant, vt ab illo approbata, qui imperandi ratione earum rerum quæ salutem animæ & fidem respiciunt, habeat potestatem. Sic enim & apud patres antiquos legis Mosæ statutum erat a Deo, Deuter. c. 17. e. per venerabilem, qui sibi sint legit. c. abfit. 1. q. 3. vt qui superbisset nolens obedire sacerdotis summi Imperio, qui eo tempore ministraret domino Deo, ex iudicis decreto moreretur, & auferretur malum de Israel. Cuius legis translatio facta in Christianam ecclesiam, qua translatum in eandem est sacerdotium, c. translatio, de constitutio. ad Galat. c. 4. perfectiusque in ea est, quo perfectior veritas est, quæ in Christiano sacerdotio tractatur, vbi que erat in lege antiqua. Et Schisma f. in potestate Pontificalli, & nuac que admodum in aatiqua lege, abominabile & horrendum est: cui vicinum imminet supplicium, c. denique. 7. q. 1. exemplo Chore, Dathan & Abironis. Nam. c. 19. Symbolum huius erat in præcepto, ne summus Pontifex vestem suam scinderet. Levit. cap. 10. Et vestis illa inconsumibilis domini nostri Iesu Christi desuper contexta per totum, quæ etiam mansit integra inter milites & carnifices, vt scriptura Dei impleretur. Diui Ioan. euangel. c. 19. Et D. Matth. 18. Et D. Marc. c. 15. Et Multo f. magis & inter Chriianos, potissimum inter alios minores Pontifices, qui creati, & auctoritate donati ab eo summo Pontifice, non a regibus vel Cæsaribus sunt: quanquam aliquando per illos, ad prælaturas & dignitates nominantur. Quæ nominatio & summo Pontifici, vt soli qui auctoritatem habet ordinandi, sit: Non secus, quam apud ethnicos quoque Pontificibus ius erat in flamines sacerdotisque statuendi & destruendi, si quid contemtu vel negligentia religionis admisissent, & anima duerdi in vestales seque in conseruando igne perpetuo, vel in delinquentes Valer. Max. lib. 1. c. 1. Iulius obsequens, lib. de prodig. Luitius dec. 1. lib. 2. 4. 8. Dionys. Halycar. lib. 8. Et 9. Plinius lib. 2. epistola. Orof. lib. 23. c. 4. Neque certe æquam est, aut erit monstro simile, a capite membra discedere, c. cum non liceat, de prescri. ap. Greg. sunt autẽ inferiores præfules summi membra, in partem solitudinis eius, non in plenitudinem potestatis vocati. c. mandata, eo si. de prescri. c. ad honorem, de auctor. Et c. si palli. Nec f. minus principes seculi, alique ex populo Christiani cuiuscusque sunt imperii, huc capiti inferuire debent: & ideo & quæ fidei sunt illis recte imperari a summo Pontifice possunt. Sicut & inter gentiles, ille illorum superstitio nis primus & summus antistes, consules ipsos qui imperium tractabant, in præuicias fortitas ire vetabat, Cornel. Tacit. in 3. Etid eo gentium reges, ne pontificibus sacrorum subicerentur in omnibus, & ipsi curam gerebant sacrorum & ceremoniarum, auctore Aristotele, 3. Polit. cap. 10. Et Seruius in illam verbum Virgilii,

Rex Anius, rex idem hominum Phœbiq; sacerdos. Seruius in 1. vers. 84. lib. 3. Æneid. Virg.

Vt & necessariū fuerit sublati de medio Romanorū regibus, regem sacrificulū create, qui in sacris regis solitas ageret partes. I. de Lat. de sacer. Et ea f. quoq; ratione monuitur gentes Cæsares iudicant auguratos omnib. sacerdotis, vt q. religiois essent, tractaret nullo verante. Dio Cass. li. 50. Vnde sibi hunc titulum Pontificis summi inter se ipsos vsurpant, vt constat ex inscriptionib. titularū, Augusti, Vespasiani, Traiani, Septimii Seneri, & aliorū. Meminit & Lamprid. Alexandrum Severum Christianos passum, & tantum detulisse potificibus, & quindecimuiris, atq; augurib. vt quidam

11 causas factorum a se finitas, iterari. & aliter dilinguere patere-
 tur. *Enus Lampridius in Alexan Senero. Ex quibus aperte*
docetur eos falli, qui communicantur a tempore tantum Eucha-
risti, Eucharisti 5. sedisse restatur l. enaus, lib. 3. aduers. hares. c. 3. sum.
 Pontificum. Pontificem Romanum, seu sedem Apostolicam esse
 caput ecclesie Catholice: nam antea Christiani idem per or-
 beam sequebantur, quamuis non aperte, ob tyrannorum perse-
 quationes, Traiani, Hadriani, & Nerue, & anteriorum Nero-
 nis, & Domitiani. Et si non diffiteamur Eucharistum titulos ut-
 bis Romae presbyteris diuulsi, & septem diaconos instituisse,
 qui veritatis gratia concionatores obseruarent. Atque vna
 sanciuisset sacerdotem non esse affligendos a subditis, sed valde co-
 lendos, *Isidor. tom 1. consilior. Polydo. Virg. lib. 4. de inuentor. rer. c. 9.*
 sub anno domini 105. Falluntur quoque qui putant primum Pa-
 pam, & summum Pontificem ordinatum Bonifacium 3. per Pho-
 cam, qui 61. Imperator factus est anno domini 605. secundum
 Gregorium, *ii. epistol. c. 1.* Nam Phocas quidem defendit electio-
 nem Bonifacii 3. *vide Platina in eius vita. & Sabellium.* Verum
 & ante Bonifacium tertium, & ante Phocam erant episcopi seu
 Pontifices summi, vniuersales, & Papa dicitur, ut ante docui. *Mag-*
na tunc certe dignitas huius pontificatus summi, & idcirco vitam
egregiam, & prestantissimum desiderat, cau. officio, 14. q. 1. & san-
ctissimum, quale vestimenta, & insignia tunc vere lege demon-
strabant. Nam ei primum erant formalia, circa verenda, castita-
tis symbolum, 2. tunica linea, honestatis, puritatis, & innocentie;
3. balteus circa lumbos, iudicium, quod superflua restringenda
sunt: 4. erat illi mitra in capite: 5. lamina aurea sub fronte pen-
dens, in qua scriptum erat nomen tetragrammaton יידין adonai:
6. superhumeralis aureum: 7. Rationale iudicii: Ratione in can.
si Papa, 40. dist. 8. tunica hiacythina cum tintinnabulis aureis,
& malis punicis in fimbriis: Aderat & cocculus, & byssus, & purpura
bis tincta, & alia quae Moses describit in Exodo cap. 28. quae expli-
cant ibi facti interpretes. Ethnicis pontificibus & auguribus,
turrita erat gemmata, & regia corona, ut constat ex Lampridio,
in Alexand. & Herodiano, lib. 5. dum agit de Basiliani ornatu sa-
cerdotum. Secundum Panormitanum, in c. antiqua. nu. 4. de pri-
uileg. Pontificis summi nunc insignia sunt: vestis purpurata, equus
albus, fraxum & calcitra aurea, quibus & vitur eius legatus,
nampe quando legatione fungitur ultra mare. Hostien. in d. c. an-
tiqua. addantur & alia Pontificis insignia, soli concessa, quae &
mystice quid inesse ei debeat, dignitatem eius testantur.

12 Illate maximum, in virtute supremum D. Petrum: non falsa, sed
 si implicitate, pedibus nudis ambulante. *Illam tunc recess tunc*
ecclesia, & tyrannorum vi oppressa, paupertate, & vite puritate,
fortitudo Sancti virtute feliciter propagauit longaeque fidei &
Christiani nominis sarculos, & vicit tandem impiorum crudeles
proprio sanguine minas, & disseminato ubique verbo Dei, feda-
tisque persecutionum fluctibus: religio sancta & immaculata pe-
perit diuitias: tandem tamen fides clara emleuit, quam diu diuitiae
non suffocauerunt matrem, & luxuriam immodicus non obledit pra-
latos. Verendum autem nunc est, nisi ad primum ecclesia redeat
viuendi morem, & ad rerum humanarum contemptum, tot ad-
huc fluctibus apud nos agendam iri, quoc iam in Asia & cum
prodiret in orbem iactata est, donec expurgata igne persecutionis,

13 Iam suam restituatur puritatem. *Ego tunc pusillus homo, nihil au-*
sum iudicare de vestitu aurato & sericato vel holoferico & vario
cleri, minus de summi Pontificis, cardinalium, & episcoporum
apparatu: dica tamen quid sentio, omnem luxum, & pompam, &
magnificum ornatum esse ab omnibus Christianis respuendum,
& maxime ab ecclesiasticis: exceptis illis, quae ad insignia pertinent
dignitatis, & ad necessitatem officii, vel humane naturae. Quem-
admodum sub Gregorio 4. anno 830. Synodus interdixit eccle-
sia tum munitis, & vniuerso clero pretiosiores vestes, auram &
argentum, omnesque corporis latus. Platina in Gregor. 4. Ioan. Trist.
in Chron. Gal. Perrhus. in lit. de vestibus Olobar. lib. 11. C.

14 Plures, quam vnus Pontifices esse non possunt summi, vno
 & eodem tempore: & proinde si contingat plures eligi, schi-
 sma est. *Ut olim factitatum, sed non sine iactura pacis Christianae,*
legimus: quale ingens inter Italos & Gallos ob duos creatos Pon-
tifices, Vrbanum sextum Neapolitanum creatum ab Italis circa
annum domini 1376. Blond. 10. Decad. 2. & Clementem 7. creatum
Papam a Gallis, Gagui. lib. 9. q. durauit ann. 39. ad Martini 5.
electionem, qui depositis Ioanne 23. Gregorio 12. & Benedi-

cto 13. Constantie in Pontificem electus est, per synodum Con-
 stantiensem anni 1413. tom 2. *Concilior. in Constantien. concil. sessio.*
4. de hoc schismate vide historiam Theodorici de Noem. Fuit pri-
imum & exitiale schisma Nouati, contra Cornelium sum. Pontif.
Liberii & Felicis, Vrscini, contra Damasum: Eulalii, contra Ba-
nifacium primum: Laurentii, contra Synmachum: Dioscori,
contra Sozimum 2. Debet tunc eligi ex consilio Stephani Papae,
c. 1. 2. 3. dist. 79. & ex decreto Nicolai Papae in summum Pontifi-
cem, ex cardinalium gremio, si inueniatur idoneus, aut si non sit,
aliunde. cau. in nom. de domini, 23. dist. 11. Sicut in omnibus aliis
electionibus praetorum statum, ut de gremio & collegio cle-
ricorum eligentium, primum si idonei sint, eligantur: si minus,
ab alia ecclesia. cau. nullus, c. obitu, 61. dist. ca. Metropolitanano, 63. dist.
ca. qua si, 18. q. 2. ca. licet, 8. q. 1. de alia ecclesia valet electio etiam cum
nobis, c. inter, c. in causis, de elect. ap. Greg. 1. A quibus tunc aut eligatur
summum Pontifex, quaestio temporum habet distinctionem. Et
sacro sancta Romana & Apostolica ecclesia, non ab Apostolis pri-
imum, sed ab ipso domino & saluatore nostro primum obti-
nuit, c. sacrosancta, 32. dist. cau. 1. a domino, 9. dist. nam beato Pe-
tro Apostolo dixit: Tu es Petrus, & super hanc petram adificabo ec-
clesiam meam, & c. D. Mart. h. cap. 16. Sabunde D. Petrus sibi in fe-
de delegit successorem Clementem, c. si Petrus, & c. unde ipse Cle-
mens. 8. q. 1. Clemens epistola ad Iacobum fratrem domini, Euseb. 3.
c. 11. Tom 1. Concilior. in Clemens, qua inquam is immediate D. Pe-
tro in sede non successerit, & ipso vidente ante illum eandem te-
nerunt Lintus, Cletus seu Anaclerus. Ireneus lib. 3. c. 1.

15 Eo tunc quod vinente adhuc D. Petrus, Lintus & Cletus adiuto-
 res adfuit in administrationem bonorum externorum, qua-
 lem diaconos habebant, & nunc camerarii Papae. *cau. si Petrus,*
in iust. gl. pen. 8. q. 1. Fuitque Clemens secundum electionem se-
cundus, sed in administratione quartus summus Pontifex. Dein-
ceps quia exemplo perniciosisum vltimum est, ut quis deligeret sibi
episcopum successorem, in con. 11. Antiocheno, in can. episcopo, non
licet pro se, & concilio Martini Papae. c. episcopo non licet ante 8. q.
1. c. 1. de concess. preb. & quae Dei sunt, ab hominibus dari, d. can. e-
piscopo non licet ante 8. q. 1. c. remota. 7. q. 1. c. in canonib. 10. q. 1. ca.
conuenerunt, 23. q. 8. alia formula eligendi summum Pontificem
comprobata est, & a solis ecclesiasticis delectus.

16 Ecclesia tunc postea pacem adpta, interfuit populus, & secuta
 Imperatorum comprobatio, seu auctoratio, *Polydo. Virg. lib. 4.*
de inuentor. rer. ca. 10. can. episcopos, & can. princ. pal. 63. dist. 1.
 omnia Imperatoris comprobatio in electione Pelagii, *Platina in*
vita Pelagii, & Gregorii primi, Platina in Greg. 1. Benedictus 1.
summus Pontifex. statuta postea posterum deligimus summos Pontifices per
clerum & populum Romanum, sine consensu Imperatoris, Poly-
dydor. Virg. lib. 4. de inuentor. rerum, c. 10. Platina in Benedicto 2. &
Volat. prohibuit de hinc laicis, ne se immiscerent Pontificum
electioni, ab Adriano S. P. & in 8. Synodo, c. nullus, c. Adrianus,
63. dist. 1. neve consensus Imperatoris adhiberetur, & ne electio
ab Imperatoribus facta rata esset, cautum est, cau. Valentinianus,
& can. sequentib. 63. dist. 1. quamuis placuerit aliquando & ple-
bem electioni adesse. c. plebs, 63. dist. 1. Sub Agathone summo
Pontifice Siculo, Imperatori dabatur certa pecunia pro ordina-
tione Pontificis, & ideo eius requirebatur auctoritas, ca. Agatho.
63. dist. sub an. dom. 680. Quia & Stephani Papae existat decretum, ut
praesentibus legatis Imperatoris ordinaretur sum. Pontif. videlicet,
ut coequerentur scandala, quae solent in electione interuenire. c.
quia sancta Romana, 63. dist. 1. Adrianus primus, qui adeptus
est sedem Apostolicam anno domini 772. cum eius rogata Car-
olus Magnus ad defendendas res ecclesiae venisset, habita Syno-
do cum 13. patribus, electionem sum. Pontif. Archiepiscopo, &
episcoporum, eum omnibus inuestituris Carolo concessit cum digni-
tate Patriatus. c. Adrianus, 63. dist. Sabell. Ennea. 8. lib. 8. & Stigi-
ber. Ludouicus primus, Caroli Magni filius, cessit hoc ius electio-
nis in perpetuum Paschali primo, cau. ego Ludouicus, 63. dist. 1.
summo Pontifici qui sedit anno 817. & ipse ante a populo Roma-
no sine consensu Imperatoris electus. Platina in Paschal. & Vol-
aterra. Quare nec in electione Adriani 2. adhibiti fuerunt lega-
ti Caesaris Ludouici 2. quamuis tunc in vrbe essent, anno dom.
869. & si quaedam vsurpata consuetudo ante obtinisset, cau. in
Synodo, 63. dist. 1. Hebricus quintus Imperator, contendere de
principatu & de inuestitura episcoporum, cum Paschali 2. ausus,
excommunicatus, tandemque culpam deprecari coactus est, ut
eius temporis auctor consignauit literis Gotthridus Viterbien-
sis lib. 17. historiae quae Pantheon inscribitur, in Henrico quinto,
 Adrianus

Adrianus tertius, qui sedit in pontificatu anno domini 886. primus ad populum retulit, ne in creando Pontifice contentus Imperatoris, *Platina in Adria. 3. & Sabell. exspectaretur*. Verumtamen et Leo octavus summus Pontifex, qui sedit circa ann. dom. 968. Othoni secundo Imperatori potestatem eligendi Pontificem renouavit & confirmavit, certis ob id literis datis, quo tutius se Imperii hostibus opponere posset. *Platina in Leone 8. Albert. Krant. lib. 4. ca. 10. & 11. & can. in synodo. 63. distinct.* Intrauit autem antea Ortho Ioanni 12. antecessori fidelitatem, & nihil suo consilio consentiuit, aut exhortatione perditurum, nullumque placitum de rebus, quæ ad illam terram sancti Petri sine consilio suo facturum. *can. tibi domino. 63. distinct.*

Ex his tandem variis concessionibus, & remissionibus, & decretis, nihil præter seditiones crebras & schismata ecclesia accepit: donec Nicolaus secundus, Sabaudus, qui sedit circa annum 1065. ex Concilio decreto, quod Mantuæ habitus est, statuit Pontificem summum a solis Cardinalibus eligendum esse, cum præcedente tractatu. *cano. in nomine domini. 23. distinct. Lanfranc. de sacramentis. Volaterra. Polyd. Virg. lib. 4. ca. 10. Alexander tertius Senensis rursus circa annum 1165. statuit addenda, ut dissentientibus inter se in electione Cardinalibus, valeat illius electio, quem ex tribus partibus cardinalium duæ elegerint, *Alexand. 4. in c. licet, de vitanda. c. 6. de election. apud Gregor. excepta causa necessitatis, in qua non expectantur duæ partes Cardinalium, imo & aliquando huic solemnitate renuntiare possunt eligentes. gloss. in d. licet, in verbo, ad duabus partibus. & Sibi Goffred. & Ioan. Andr. Et si duæ partes consentire non possunt, dicant quidam brachio seculari cogentes esse conuenire, & ideo factum in conclauis detineatur Penus factam ferunt in electione Honorii tertii, item electione Celestini & Innocentii 4. et huius repugnet in gl. ad verb. nullatenus. 3. c. licet. & hic etiã Alex. 3. Imperatori Frederico Barbarossæ seu Anobardo constanter resistit, & cum 15. antipapas primo Victorem: 2. Paschalem: 3. Callistum: 4. Innocentium elegisset, qui ordinem se Alexandro opposuerunt, & magnos in ecclesia tumultus concitarunt, *Platina in Alexand. 3. Alber. Krant. lib. 6. cap. 16. Randeruni fri. lib. 4. cap. 7. 2. de omnibus vnus probatus fuit, concilii se synodus Lugdunensis 2. generalis in præsentia Michaëlis Palæologi Imperatoris, *Paul. Emil. lib. 7. in quo inter alia capita & illud sancitum quod ad electionem sum. Pontif. pertinet. *Platina in Gregor. 10. quod ponitur late in c. ubi periculum, c. 3. de electio. lib. 6. Decretal. Primum, ut summus Pontifex in ciuitate moriatur, Cardinales qui inibi præsentis sunt, renouantur expectantur absentes per decem dies tantummodo: quibus elapsis, sine absentes venerint, sine non, omnes qui aderant conueniant in Palatio ubi habitabat præmortuus Pontifex. Et. prout facte explicatur in constitutione Gregorii decimi, in dict. ca. ubi periculum cum suis §§. quam interpretatur & confirmavit Clemens quintus propria constitutione, *Clem. ne Romani, cum suis §§. de electio. ap. Clemens. in qua & secundum precedentem Gregorii decimi, alia solemnitates, quæ in Papæ electione & confirmatione requiruntur, describuntur. Pluribus etiam hoc summi Pontificis electionis argumentum tractant ex professo Ioannes de Brunello Doctor Aureliacensis in repetitione c. licet de vitanda, de electio. §. Tante autem efficacie solemnitas hæc sum Pontif. electio est, ut ea perfecta, nihil regulariter obici electio possit, *d. c. licet, de vitanda. nisi aut quod ex forma facta non sit, aut quod electus hæreticus sit, c. si Papa, 40. dist. & incorrigibilis, non alter. glo. in d. canone. si Papa, in verbo a fide deuenit, per can. aperte, can. aut. can. hæc est fides, 24. q. 1. c. dixit Apollolus, 2. q. 1. Obiectum est Ioanni 12. summo Pontif. in Concilio Romæ celebrato, in præsentia Othonis, inter alia, quod missam celebraret, nec communicaret: quod in equorum stabulo diaconos ordinari: quod in ludo alex. demonum auxilia imploraret: & alia. *Lunibrandus, libr. 6. cap. 6. 7. 8. 9. 10. Decretum Mantuæ in Concilio latum sub Nicolao Sabauda, contra summum Pontificem largitione creatos. *Polyd. Virgilius, lib. 4. de inuentor. rer. c. 10. Et defendit Bellemote, ut refert Cardinalis eius, qui per pecuniam aut gratiam humanam, aut datione officiorum, vel aliarum rerum est electus, electionem esse nullam. *Card. in ca. in nomine. 23. dist.**********

Si Sed & sexus femineus impedit electionem fortit effectam, si in summum Pontificem eligatur femina: cum, quia clauis regni caelorum feminis non sunt commissæ vnquam a Deo,

ca. noua. c. 10. de peniten. & remissio. lib. 5. Decretal. tit. 36. tum etiam, quod ob leuissimam scandalum inferri possit ecclesiam, ut ferunt contigisse in ea, quæ Angliæ nata in Moguntia facta summus Pontifex ieiunio euentu, dicta est Ioannes 7. §. Post cuius mortem, dicunt cautum, iuxta aliquos, ne posthac summus Pontifex in pontificalem prouideretur cathedram, neve confirmaretur, quin prius in sella forata existens, eius virilia attraxeretur. *Platina & Sabel. Quamuis arbitrer summum Pontificem in sella humili & sede constitui, ut moneatur, quo altior est sedes episcopalis & dignitas, eo magis eum de se humiliter sentire debere, atq; similem se esse ceteris hominibus recorderetur, eisdemque infirmæ naturæ subici defectibus, & se Deum non esse.*

Sic enim non superbiendum esse admonetur, cum postea in sede Apostolica inthronizatur, ut dicunt & confirmatur: ante tamen inthronizationem, & pontificalia gerere potest, si bella vel alia causæ impediatur coronationem, & inthronizationem & confirmationem. *can. in nomine domini, vers. plane, 23. distinct. c. licet de vitanda, de elect.* Observat tamen vltus, ut summi Pontifices electi, ante coronationem Phrygiæ mythræ, & confirmationem, in datis, vel rescriptis vtantur subscriptione, Datum anno vel die 3. suscepta nobis Apostolatus officii. & tunc non sigillat bulla integra, sed ea quæ ex vno latere habet DD. Petri & Pauli imagines in plumbo: ex altera vero, plana est. §. At post coronationem, scribant, Datum anno Pontificatus nostri, &c. & integra vtuntur bulla, cum imaginibus prædictis ex vna parte, & cum nomine Pontificis ex alia. *tradit. gloss. in c. finali, in verb. Pontificatus, de regul. iur. in 6. §. Finis huius præcipue dignitatis, est conseruatio vnitatis fidei, de quo antea: & ideo quia maius periculum in eligendo vnico & generali pastore, cautius est agendum, & ne schismata fiant præcauendum obnixè, & legitime dignus eligatur, *d. c. ubi periculum, de elect. in 6. dist. c. licet, eod. tit. apud Gregor. qui possit onus hoc magnum pastoris vniuersalis exsequi, & prudentia, quæ eius libero relinquuntur iudicio, sincere iudicare, illi soli referuata, & sedi Apostolicæ. §. Qualia sunt depositio episcoporum, *ca. dudum, 3. q. 6. restitutio iniuste depositorum, can. pæo in 1. 2. q. 6. exemptio eorundem a Metropolitanis subiectione, can. frater, 16. q. 1. datio pallii, can. quoniam, 2. 6. q. 1. restitutio clericorum, can. conuenientibus, 1. quæ 7. famæ restitutio, can. conuenientibus, 2. q. 3. congregatio conciliorum vniuersalium, *d. c. dudum, & c. Ideo, & tota 17. distinct. interpretatio canonum & suorum rescriptorum. c. 1. de confirm. vtili vel inuti. Sunt & 30. casus, in quibus excommunicationis absolutio, summi Pontificis solius potestatem desiderat, quos fusc pertractat Angelus Clauusius in Summa, in verbo, excommunicatio. §. Sunt & alii in quibus solus sum. Pontif. potest gratiam facere & rigorem iuris temperare, seu dispensare, quos idem Clauusius collegit, in verbo, dispensatio, & in verbo irregularitas. Idque cum causæ cognitione, *can. requisitis, §. pro tempore. 1. quæ 7. Pertinet & ad eum notio de fidei ratione, can. pro remedio, ead. 1. q. 7. & alia grauioris questionis, c. 1. de iuramento cal. lib. 2. Decretal. tit. 7. c. ut debius honor. c. 59. §. fin. de appellat. lib. 2. Decretal. tit. 28. & referuata iure speciali, quæ verbis comprehenduntur istis.*****

Restituit Papa solus, deponit & ipse, articulos soluit, synodumq; facit generalem. Transfert & mutat, appellat nullus ab illo, Diuidit ac vnus, eximit atq; probat.

Quos refert & explicat glo. in c. quod translationem, de officio legal. lib. 1. Decret. Gregorii titu. 30.

De Cardinalibus. Cap. 4.

- 1 Cardinales vnde dicti.
- 2 De Cardinalibus quare potius quam de Patriarchis. Cardinales pars corporis, senatores fratres, coadiutores sum. Pontif. filii primi gradus.
- 3 Senatus ecclesie vniuersalis cardinalium, eod.
- 4 Cardinalium insignia dum legatione funguntur.
- 5 Cardinalium dignitas quando orta, & quando prelati a episcopis.
- 6 Cardinalium iurisdictionum differentia, diaconorum, presbyterorum, & episcoporum ordo & dignitas.
- 7 Decanus inter Cardinales quis.
- 8 Cardinalium tituli habent episcopalem iurisdictionem.
- 9 Cardinalium tituli aliqui enumerati.
- 10 Cardinalium numerus quantus esse debeat.
- 11 Pontifex sum. Pontifex quo anno sedis.
- 12 Innocentius 4. sum. Pontif. quo anno sedis.